

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Ew. 2, № 3128 /II.

TAJNE

Warszawa, dn. 25 stycznia 1920 r.

6515/5

kw

Do

ADJUTANTURY GENERALNEJ

w BELWEDERZE .

Przesyła się do wiadomości odpis raportu attache wojskowego w Brukseli z dn. 7 b.m. w sprawie:

1/. stanowiska jakie Belgja zajęła wobec Niemiec odnośnie art. 18 Traktatu Pokojowego.

2/. Noworocznej mowy francuskiego ambasadora Margerie, dotyczącej belgijskiej służby wojskowej i

3/. broni odstąpionej Polsce przez Belgję.-

1 załącznik.

I. Żast. Szefa Szt. Gen.

K u l i Ń s k i m. p.

Generał podporucznik

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

Za zgodność

L: Dz 6515/5, dnia 30/1/1920 r.
Zaop. Wydział

W. 2. Jankowski
pwr

POSELSTWO POLSKIE

w Brukseli

Attache Wojakowy

No.22.

Bruksela 7 stycznia 1921 r.

Do Naczelnego Dowództwa W.P.

Oddział II

Seksja Świdencyjna

w WARSZAWIE .

W ostatnich 10 dniach jednym z ważniejszych ewenementów politycznych była kwestja orzeczenia się przez rząd belgijski praw według par. II. art. 18 Traktatu Wersalskiego tyczących się prawa konfiskaty mienia niemieckiego w razie niewykonania przez Niemcy warunków pokojowych. Belgja zrzekła się praw danych art.18 Tr.Wers., idąc w tem za przykładem Anglii.

Powodem tego jest kwestja rozszerzenia handlu, obecnie jedno z głównych zadań ekonomicznych w Belgji-mianowicie pod względem eksportowym. Ruch portu znacznie wzrasta, lecz nie osiąga normy przewożonej z powodu przeszkód w jego rozwoju, które są dwojakie. Po pierwsze Niemcy obawiają się jeszcze składowania towarów w Belgji z powodu właśnie art. 18 dlatego Belgja się go zrzeka, drugim zaś powodem jest stanowisko Francji, której system protekcyjny i dodatkowe taryfy celne /surtaxe d'entrepot/ są przyczyną trudności w zawarciu sojuszu ekonomicznego pomiędzy Francją a Belgją.

Port Antwerpja do wojny był portem Nadrenji i Alzacji i Lotaryngji. Obecnie dotychczas z powodu systemu taryf celnych i protekcyjnego systemu-wwóz i wywóz jednakowoż zmniejszył się.

System rządu francuskiego dotyczy taryf celnych i protekc. względem Antwerpji jest miarą celem podtrzymania ruchu portowego franc. portów północnych, które jak ze względów technicznych tak i komunikacyjnych są gorzej przystosowane niż Antwerpja. Dotychczas Francja zrobiła pewne ustępstwo, znosząc /surtaxe d'entrepot/ dla towarów przesyłanych z Antwerpji do Alzacji i Lotaryngji drogą wodną. Stosunki te znacznie osłabiają dobre porozumienie się w sferach handlowych francusko belgijskich, sfery te mają jedynie wzgląd na dobre wspólne interesa. Utrudnia to także dobre stosunki w sferach handlowych antwerpijskich i ogółem flamandzkich i tak już mających mniej sympatji do Francji.

Noworoczna mowa ambasadora francuskiego p. de Magerie w kwestji /surtaxe d'entrepôt/ wywołała znaczne niezadowolenie. Najbardziej jednak nieprzyjemne wrażenie zrobiła ta część jego mowy, w której robi aluzję do francusko belg. porozumienia wojskowego, mówiąc o terminie służby wojskowej w Belgji, w sposób nast.

"Wiedziecie, że u nas czas trwania służby wojskowej będzie stopniowo zmniejszamy do cyfry minimum niezbędnej. Mam nadzieję, że w Belgji pewne próby robione celem ulżenia nadmiernie czasu słu. wojsk. nie będą miały skutków, gdyż ciężar byłby większy dla jednego z państw niż dla drugiego."

Mowa ta wywołała silnie nieporozumienie w sferach rządowych Poseł socj. p. Mathieu zażądał interpelacji w Parlamencie, do której jednak prawdopodobnie nie dojdzie.

Nieostrożna ta mowa zrobiła dużo złego przyjaznym stosunkom tak pożądanym pomiędzy Francją a Belgją i ponownie zaęstrzyła sprawę i tak już drażliwą terminu służby wojskowej.

Jest niejasny ten krok ambasadora, znającego przecież dokładnie Belgję i charakter nader drażliwy narodu belg. gdy rozchodzi się o oficjalną interwencję obcych państw w wewnętrzne belg. sprawy.

Prawa lewicowa ostro zarzuca ambasadorowi imperjalizm francuski i chęć wytworzenia stosunku wasalstwa Belgji względem Francji. Naogół i życzliwa Francji prasa wyraża żal za podobnie niestosowne wystąpienie.

Krok ten może również mieć niekorzystny wpływ na przyszłe debaty o służbie wojskowej. Naogół można zaznaczyć, że mowa ta jest, jeśli można się tak wyrazić, zagranicą w ręce partji p. Vanderveldego a także partji flamandzkiej i naogół jest niekorzystną dla Francji w chwili gdy, dzięki ministrowi Spr. Zagranicznych p. Jasper wpływy angielskiego w Belgji znacznie wzrastają na niekorzyść francuskich.

W stosunku do Polski trwa nadal przyjazne usposobienie. Mogłem to osobiście stwierdzić w mojej rozmowie z Ministrem Wojny p. Deveze, w sprawie zakończenia ostatecznego ustąpienia broni Pol-
sce. Kwestja ta jest ostatecznie zdecydowana w zasadzie że broń
będzie ustąpiona Polsce na pięcio-/5/ letni kredyt.

Rozchodzi się jeszcze o zatwierdzenie ceny, która będzie się wahać 60 a 70 frs. belg. za sztukę.

Sprawa ta, mam nadzieję, będzie definitywnie ukończona do 15 stycznia, poczem karabiny te będą gotowe do wysłania.

W tym celu obecnie pozostaje się dojsć do porozumienia między ministrem spraw Finansów a Min. Wojny. Minister Wojny p. Deveze oświadczył mi w nader miłej formie, że zbada tę kwestję jak najprzychylniej dla Polski i zrobi co tylko w jego mocy, aby ustąpienie tej broni odbyło się w warunkach dla Polski najkorzystniejszych, przyczem zaznaczył tę sympatię jaka panuje dla Polski, i jej armji, tak w Ministerstwie, jak i w różnych Departamentach. obiecał nam wszelką pomoc możliwą dla ułatwienia transportu tej broni jak najtaniej, zaznaczając, że byłby szczęśliwy zrobić jeszcze większe ustępstwa, lecz podkreślając trudności stojące temu na przeszkodzie w Parlamencie, mając na myśli partję Vanderledego.

Wobec pojawiających się ciągle pogłosek o silnych koncentracjach bolszewickich na północy i południu, demontowanych jednak przez prasę polską, upraszałbym z powodu pewnego zaniepokojenia i wielkiego zainteresowania się tutaj tą sprawą w sferach międzynarodowych o przesłanie mi danych a także i instrukcji co do orientacji w tych wojskowych sferach.

Dotychczas według posiadanych przeze mnie danych, niema powodu do alarmowania się zbytnio w tym sensie, pogłoski te tłómaczyć można propagandą prowadzoną przez Niemcy dla wpływów na plebiacyt na Śląsku.

Attache Wojskowy

/-/ Starzeński

Major

Za zgodność odpisu

